

Vrå – Danmarks nordligste valgmenighed

Udørk

At rejse i Vendsyssel i første halvdel af 1800-tallet kunne nok stille den rejsende over for store udfordringer i form af landsdelens dengang ufremkommelige og vindblæste landskab, præget som det var af store uopdyrkede arealer, hede, moser, kær og flyvesand. Således blev en regulær vej mellem Aalborg og Hjørring først bygget i 1840'erne.

Højkonjunkturerne i det øvrige land omkring 1850 kom dog også det fattige Vendsyssel til gode – en tiltrængt forbedring i både økonomisk og social henseende skabte forudsætning for, at landsdelen frigjorde sig fra sit mangeårige image som isoleret udørk.

Ovennævnte betragtninger er et bud på, hvorfor vækkelserne først sent kommer til Vendsyssel. Da det endelig sker, optræder der et broget klu-detæppe af frikirker og sekter – det religiøse liv har altså været der under overfladen, men de nye rørelser er blevet hjulpet frem i lyset af de forbedrede økonomiske og kulturelle for-

hold. Et vigtigt aspekt i denne forbindelse er 1849-Grundloven, som gav en helt ny frihed – herunder religionsfrihed

Grundtvigsk vækkelse

Blandt de mange sekter her nordenfjords førte mormonerne sig stærkt frem. En af de første til at tale dem imod var Kirsten Marie Larsdatter (1827-1900) fra Tårs – kaldet Skov-Kirsten. Som ung uuddannet, selvlært pige deltog hun i mormonernes første sammenkomster i Tårs, hvor den i begyndelsen positive påvirkning slog over i anfægtelser efter et møde, hvor barnedåben blev underkendt og forkastet.

I 1851 begyndte hun sin forkynder-virksomhed i troen på, at "i din dåb er der fred og frelse". Skov-Kirsten stiftede bekendtskab med grundtvigianismen gennem Peder Larsen Skræppenborg, der i 1856 på sin flittige rejsefærd også kom til Vendsyssel, og da denne anskuelse stemte overens med hendes personlige oplevelser, tilsluttede hun sig bevægelsen. Efterhånden som hun blev mere kendt, udvidedes også hendes forkyndelses-område – hun blev inviteret til både Mors og Thy.

Fra 1863 deltog hun i de årlige vennemøder i København i forbindelse med Grundtvigs fødselsdag, inviteret personligt af husherren, hos hvem hun også ofte boede. Som svar på mandlige beklagelser over hendes virksomhed udtalte Grundtvig følgende anerkendelse: "Når mændene tier,

er det godt, at en kvinde tager ordet!" Hendes virke aftvinger også i dag stor respekt – det er hendes blivende fortjeneste, at hun med sit faste ståsted i dåbspagten var med til at præge vækkelsen i Vendsyssel i grundtvigsk retning. Skov-Kirstens offentlige fremtræden som en meget søgt forkynder ophørte i øvrigt i løbet af 1860'erne, hvor der kom en række grundtvigske præster til landsdelen.

Af disse skal som den første nævnes P.K. Algreen, præst i Vrejlev-Hæstrup 1859-67. Som en betydelig forkynder med samlende evner var han årsag til, at sognet i en periode blev centrum i bevægelsen. Allerede i disse år var der interesse for fri menighedsdannelse, og på et kirkeligt møde i Brønderslev 1867 til drøftelse af den kommende valgmenighedslov stemte et klart flertal blandt de 200 fremmødte for en fri menighed inden for folkekirken.

Den grundtvigske bevægelse blev i 1870'erne yderligere styrket gennem store altergangsgudstjenester i Vrejlev og Tårs kirker, hvortil folk kom fra mange sogne. Her kom man med sine børn til dåb uden hensyn til sognebåndsløsning – de folkekirkelige bånd var brudt.

Imidlertid kom der i 1878 en ny præst til Vejby, der ligger få km. vest for Vrå. Bertel Henriksen (Vejby 1878-87) står for eftertiden som en gådefuld skikkelse – en karismatisk personlighed, der samtidig var fyldt af modsætninger. Det kan i hvert fald slås fast, at den lille kirke i Vejby søndag efter søndag var fyldt af folk fra mange sogne – et nyt centrum for

vækkelsen var dukket op – med et slag var Vrejlev kirke tømt for sine talrige tilhørere. Man kan ikke bortforklare et vist sværmerisk islæt i disse tiders rørelser – en ny "høvding" dukkede op, og folk strømmede til det ny modefænomen!

Henriksens indadvendte og meditative forkyndelse blev efterhånden præget af skarpe udfald mod fri menighedsdannelse, mod kampen for det ny demokrati og mod højskolens stræben efter folkelig oplysning, hvilket naturligvis splittede bevægelsen.

De mest kirkelige grundtvigianere rettede deres opmærksomhed mod Ludvig Bøgeskov i Serritslev – her havde lægprædikanten Bøgeskov oprettet et menighedscenter. Den mere folkelige fløj søgte til Avgust Kristensen, som i 1884 blev præst i Tårs. Han var nygrundtvigianer og som tidligere lærer på Stenum Højskole optaget af tidens politiske og sociale spørgsmål. Snart blev Tårs samlingssted for de grundtvigske, som fra nær og fjern flokkedes om "hele Vendsyssels Avgust". Han så som sit livs mål at stå i spidsen for en samlende vendsysselsk fri menighed, og der afholdtes da også 1892 et stort møde på Vrå Højskole for at drøfte dannelsen af en valgmenighed med Kristensen som præst.

Der kom dog ikke noget konkret ud af mødet – den latente modstand hos Henriksen-tilhængerne har formodentlig spillet en rolle. Da valgmenigheden endelig blev dannet, blev det ikke med Avgust Kristensen som præst – han forlod i skuffelse landsdelen i 1901.

I det foregående er forudsætningerne for det, der skulle blive til Vrå Valgmenighed, skitseret for at give et indtryk af en tid med brydninger, opgør og personlige omkostninger, som vækkelserne også var. Men begivenhederne er samtidig en demonstration af, at den åndelige rørelse foregik ude i den brede befolkning, eller med Michael Niensens ord: "almindelige menneskers insisteren på at have myndighed i åndelige spørgsmål".

Vrå Valgmenigheds dannelse

I 1899 døde den hidtidige sognepræst i Vrå, Jacob A. Jacobsen, efter at have været i embedet siden 1874. Han havde været knyttet til grundtvigske kredse, havde haft sin gang på højskolen og havde haft en samlende funktion i sognet, der ellers var splittet på grund af mormoners og andre sekters hærgen. Som følge af svagelighed i sine sidste år blev han i 1895 tildelt en kapellan, Jens Bertelsen, som siden 1890 desuden var lærer på højskolen og i øvrigt i 1893 blev gift med forstander Jørgen Terkelsens ældste datter, Gudrun.

Efter at have virket som afholdt præst i sognekirken i fire år var det naturligt, at mange ønskede Jens Bertelsen som ny sognepræst, og han søgte da

også på talrige opfordringer stillingen. Samtidig var man klar over, at det ville være vanskeligt at få en yngre præst ansat i så stort et embede, og en underskriftindsamling blev straks sat i værk til støtte for Bertelsens ansøgning. Så godt som hele sognets skatteydende menighedsmedlemmer skrev under, og d. 5. september 1899 rejste en deputation på tre mand med sognefogeden i spidsen og med underskrifterne i hånden til København.

Kultusministeren gav følgende svar: "Embedet søges af flere ældre præster og af deres egen provst, ifølge loven kan vi ikke forbigå disse"... videre hed det, at det at give embedet til en yngre ville være "en utilbørlig afvigelse fra de hidtil gældende regler for gejstlige embeders besættelse". Afslaget var ikke nogen forfølgelse af de grundtvigske - ministeriet kunne vel dårligt handle anderledes!

D. 9. november 1899 forelå udnævnelsen af provst Rasmus S. Hansted, tidligere Øster Brønderslev, til ny sognepræst i Vrå, hvilket udløste en byge af indlæg og læserbreve.

Kernen i striden kan kort beskrives som spørgsmålet: Er menigheden næst efter Vorherre højeste instans i kirken, eller er det rimeligt, at statsmagten imod menighedens ønske kan bestemme hvem, der skal være dens præst? Hvis det nyvundne demokrati skulle omsættes i praksis, var det så en retfærdig lov? Med Michael Niensens ord er det "valgmenighedens historiske fortjeneste, at den har været med til at skubbe den demokratiske proces videre - på længere sigt til gavn for hele folkekirken!"

I Vrå har man været forberedt på afslaget. D. 17. november, 8 dage efter provst Hansteds udnævnelse, blev der afholdt møde på højskolen, og der blev her truffet beslutning om at danne en valgmenighed med Jens Bertelsen som præst. På et nyt møde i december blev der valgt menighedsråd – dets første opgave var at købe en byggegrund lige øst for højskolen.

Grundstenen til kirken blev nedlagt d. 22. maj 1900 – et modigt forehavende, når man tager i betragtning, at kun 51 familier og 21 enkeltpersoner – altså omkring 120 voksne – havde tegnet sig som medlemmer! Man må have haft troen på projektet som noget, der kunne og skulle lykkes – den drøm om en fri grundtvigsk menighed, som havde levet på egnen i mere end 30 år! Kun 4 mdr. senere - d. 16. september - blev kirken indviet.

Valgmenigheden havde fra starten fremgang, idet medlemstallet på få år fordobledes. Medlemmerne kom i første række fra Vrå og nærmeste omegn, men der var medlemmer i 20 andre sogne, ligesom der blev oprettet menighedskredse i Støvring (1901), Brønderslev (1904) og i Bindslev (1916-68) – de to første kun af kortere varighed.

Hvis nogle fra begyndelsen havde bange anelser for fremtiden, kunne man ved 25-års jubilæet i 1925 konstatere, at de var blevet gjort til skamme.

Som udtryk for stabilitet og fællesskab indadtil fejrede Jens Bertelsen som præst, kirkesangeren Jørgen Bertelsen, organisten Ragnhild Nørgaard og menighedsrådets formand Kristen Kjeldsen sammen med valgmenigheden også 25 års jubilæum!

Jens Bertelsen bærer en stor del af æren for, at disse første år omtales som en rolig og lykkelig periode. Det skal her nævnes, at Jens Bertelsen sammen med sin gerning som præst for valgmenigheden og forstander for friskolen samtidig havde sit virke på højskolen som lærer og senere forstander, hvilket indebar at menighedsmøderne blev holdt på højskolen.

Han bør nævnes ikke bare for sin store arbejdsomhed, men også for sin evne til at være samlingens mand. Med højskoleforstander (1934-68) Brandt Pedersens karakteristik: "Jævn og ligetil af væsen, og med et smittende humør, præget af mildhed og munterhed og en i bedste forstand barnlig tillid til mennesker og tro på det godes sejr, og at den kommer længst, der farer med lempe".

Ny præst efter 36 år

Jens Bertelsen døde i 1936 og blev afløst af Helge Elbek (præst i valgmenigheden 1936-68). Elbek kom fra et sognepræsteembede i Ø. Tørslev ved Randers, var altså fuldbefaren og udfyldte straks sin plads. Med præstekiftet skete der ikke større ændringer i menighedens liv, men det skal

fremhæves, at Elbek var af en anden natur end Jens Bertelsen. Søndagsgudstjenesten var hans et og alt, og hans prædikener, som kom til at betyde meget for sammenholdet i menigheden, var gennemarbejdede og fastholdt temaet med stringens – "man kunne huske Elbeks prædikener" (Brandt Pedersen). Ved Elbeks død udgav valgmenigheden samlingen "Troens glemsel" med udvalgte prædikener.

Der blev ikke sat mange arrangementer i gang – nogle få menighedsmøder om året blev det til – for ham lå det rige menighedsliv i gudstjenesterne og sakramenterne. Men det skal også indflettes, at Elbek var en glimrende folkelig foredragsholder, som var kendt landet over, og som på det lokale plan hver uge år efter år holdt foredrag for højskolens elever.

I 1968 gik Elbek efter eget ønske af som præst, og menigheden stod igen over for at skulle ansætte en ny præst. Valget faldt på Thomas Bjerre Lundby, lærer ved Skamlingsbankens Ungdomsskole. Eftersom Lundby ikke var teolog, måtte han igennem lægmandsprøven og efterfølgende ordination, således at han i begyndelsen af 1969 kunne indsættes i Vrå Valgmenighed.

Igen må man sige, at menighedens sammenhold var stærkere end skeptikers ængstelse over et præsteskitte. Lundby faldt godt til i menigheden, som kvitterede med en støt kirkegang, der ikke var mindre end hos forgænger, og man påskønnede hans rolige og stilfærdige optræden.

Som prædikant var Lundby den, der talte, så alle kunne forstå og følge med – man kunne gå ind fra gaden og uden skoling høre en vedkommende forkyndelse. Ansættelsen endte imidlertid brat i 1974, idet Lundby på grund af private forhold sagde sin stilling op.

Den argentinske forbindelse

Efter Lundbys fratræden måtte menigheden i godt et år - netop hvor valgmenigheden havde 75 års jubilæum - leve med venlige nabo-præsters hjælp – igen en bekræftelse på, at valgmenigheden i landsdelen betragtedes som en vigtig del af det kirkelige spektrum.

Højskolens forstanderpar Birthe og Frederik Christensen var på dette tidspunkt på foredragsrejse i Argentina, hvor de havde mødt Sine og Poul Berg, dansk præstepar i Argentina. Udgangen på dette møde blev, at Poul Berg i december 1975 blev indsat som den fjerde præst i Vrå Valgmenighed.

Foruden sin præstegerning var Poul Berg også lærer ved højskolen, ligesom Sine Berg hurtigt blev involveret i menigheden som skattet kirkesanger og leder af et børnekor, der gav gudstjenesten en ekstra dimension. Disse to musiske, venlige og gæstfri mennesker kom til at præge menighedens liv i årene fremover.

Poul Berg var særdeles samvittighedsfuld i både præstegerning og højskolearbejde - han tog præsteløftets ord om altid at være til rådighed bogstaveligt. Frisøndage var noget, der kun blev til virkelighed, hvis de kunne passe ind i nabokollegernes også travle program!

Med den nye præst blev menigheden forvænt med gode og udbytterige møder, foredrag og studiekredse, og man gjorde gengæld ved at møde talstærkt op. I kirken kunne menigheden bl. a. nyde godt af Poul Bergs store kendskab til litteratur - mange er de prædikener, hvor et udgangspunkt i en bog belyste evangeliumteksten fra en ny og ukendt vinkel, og hvor den litterære tekst samtidig på forunderlig vis blev beriget ved spejlingen i søndagens evangelium.

Poul Berg var ikke blot præst for kirkegængerne, men også i høj grad ved hjemmebesøg præst for den del af menigheden, der af forskellige grunde befandt sig bedst hjemme.

Én evne manglede Poul Berg - at sige nej, når nogen havde brug for hans medvirken. Det krævende arbejde på en højskole med et på dette tidspunkt betragteligt elevtal var en væsentlig grund til at præsteparret i foråret

1990 sagde ja til et tilbud fra Bøvling Valgmenighed om ansættelse.

Midtjysk islæt

Allerede samme sommer lykkedes det bestyrelsen at nå til enighed om en ny præst - Michael Nielsen havde i næsten fem år været afholdt sognepræst i Balle ved Silkeborg, men han og Tove lod sig dog med venners hjælp lokke til Vendsyssel.

Det er aldrig let at efterfølge et vellidt præstepar, men en loyal menighed bakkede op og med Tove og Michaels åbenhed og ligefremme facon lykkedes præsteskiftet på forbilledlig vis. Som sin forgænger var Michael samtidig ansat som lærer på højskolen i et arbejde, som stadig krævede meget, men vel også gav indblik i en yngre generations opfattelse af en stadig ny verden.

Præstegården stod altid åben for foredrag og studiekredse, som fortsatte i den gænge, som menigheden satte pris på - kloge og gode ord sammen med værtsparrets sans for at skabe hygge og servere kaffe til! Guitar- og violinduoen Tove og Michael fejrede talrige succes'er som akkompagnement til menighedens sangmæssige udfoldelser og var gode til at præsentere de nye sange fra Højskolesangbogen.

Det viste sig snart, at Michael havde flere kunstneriske årer, hvoraf menigheden især nød godt af den digteriske. Efterhånden blev det til adskillige sange og salmer - her skal blot nævnes "Som et gyldent stjernesud", der i dag bruges som indledning ved barnedåb. Menigheden hus-

ker også med glæde den juledag, påskedag og pinsedag, hvor Michaels prædiken var på vers!

I anledning af valgmenighedens 100 år i 2000 besluttede man at udgive et jubilæumsskrift til afløsning af Brandt Pedersens bog fra 1975, og Michael fik hvervet som forfatter og redaktør: "Er lyset for de lærde blot" er et smukt og læseværdigt skrift, som man med gavmild sponsorhjælp var i stand til at uddele til menighedens medlemmer, ligesom det naturligvis også er i handelen til fordel for en bredere kreds med interesse for en kyndig og velskrevet gennemgang af valgmenighedens første 100 år.

Nutid

Samme år, sommeren 2000, blev Michael headhuntet til det ledige præsteembede i Ryslinge. Vår Valgmenigheds nye præst - indstillet enstemmigt blandt mange ansøgere - blev Lene Graarup, der kom fra en stilling som akademisk medarbejder ved studentermenigheden i Odense. Indsættelsen fandt sted d. 8. oktober

og fejredes som dobbelt højtid og fest, idet Lene samtidig blev ordineret.

I lighed med forgængerne er Lene lærer på højskolen, hvor hendes mand, Kasper - ansat ved Biblioteksskolen i Aalborg - nu har afløst Eigil Nielsen som forstander. I en tid med yderst vanskelige økonomiske forhold for landets højskoler stilles der store krav til lærerstaben, og når der til lægges, at parret har tre drenge i en aktiv alder, vil man forstå, at fritid her er en udsøgt luksus.

Med sin imødekommenhed og sin hjertelighed har Lene påtaget sig arbejdet og har bragt et frisk pust til den hundredeårige! Uden at bryde gammelkendte skikke har Lene gjort en prisværdig indsats for at få børnene ind i menighedslivet ved om efteråret at lave nogle eftermiddage med fortællinger, sange og kreative udfoldelser. De nye konfirmander drager på weekend engang i foråret, deltager i De ni Læsninger 1. søndag i advent og skal nu også på linie med en lille kreds af ældre medlemmer indgå som læsere af ind- og udgangsbøn. Man kan således trøstigt se fremtiden i møde!

Kirken

Den lille rødstenskirke blev allerede som følge af stigende medlemstilgang i 1918 udvidet med korsarme og et nyt og større kor med apsis, således at den nu kunne rumme ca. 250 mennesker. I 1939 blev en forskønnelse anset for påkrævet - Helge Elbek påtog sig at farvesætte stole, loft og pulpitur. Den oprindelige matgrønne far-

ve blev erstattet af karminrødt – en ændring, der nok i starten syntes dristig, men som har stået sin prøve lige siden.

Orglet fra 1984 er bygget af Bruno Christensen & Sønner i Terkelsbøl – det har 8 stemmer, 2 manualer og pedal.

I begyndelsen af 90'erne fremkom Jens Baggesen med et forslag om ny alterudsmykning, og på flere menighedsmøder udvikledes tanken om en gennemgribende restaurering. Med daværende formand Niels Aage Andersen og Michael Nielsen som inspirerede og ihærdige igangsættere stod kirken, som den fremtræder i dag, færdig til jul 1995.

Arkitekt Poul Brøgger og kunstneren Erik Heide stod for det praktiske – sidstnævnte har lavet alterbordet i granit og det gyldne krucifiks på baggrund af et stiliseret kornaks i beton. Også farvesætningen tog Heide sig af, idet den sorte farve på prædikestol og i koret blev afløst af en lys grå, mens en lidt mørkere grå blev anvendt på kirkens loft. Man fik dog lov at beholde Elbeks røde farve på stole og pulpitur ligesom de særprægede trælysekroner, der blev ophængt i 1939 som gave fra den tidligere trafikminister Thomas Larsen, som egenhændigt havde drejet dem i træ i sit kælderværksted.

Der blev lagt nyt gulv i skibet, et par bænkerækker taget ud for at skaffe bedre plads til de øvrige, hvis ryglæn fik en bedre hældning. Døbefont og alterbord kom til at stå på et muret felt – en synliggørelse af dåbens og nadverens basale betydning. Det færdige resultat er lyst, enkelt og indbydende, og der har siden været yderst få negative kommentarer!

Jens Sigh, Vrå

Vrå Valgmenighed anno 2006

At tegne et billede af Vrå Valgmenighedskirke, sådan som den ser ud i dag, kan sammenlignes med en fortælling om nogle blinde mænd, der engang skulle beskrive en elefant. Én beskrev den som et reb (han havde fat i snablen), en anden som en mur (han følte på dens side), og en tredje som et træ (han holdt benet). Det var ikke et let projekt, når hver især fra sin position skulle beskrive en helhed, som ingen kunne se andet end blot en lille del af.

Havde alle haft mulighed for at betragte elefanten fra forskellige vinkler, til forskellige tider og med en gennemgående viden om elefantens natur og karakteristika, ville projektet have været mere overskueligt. Men selv ikke nok så favorable vilkår kunne give et klart billede af elefanten. Der er jo altid vinkler der kan diskuteres, fortolkninger der kan debatteres – ligesom vi ikke altid kan blive enige om, hvordan elefanten ser ud. Spurgte man elefanten selv, er det heller ikke sikkert, den ville kunne genkende sig selv i de forskellige beskrivelser.

På samme måde er det med kirken, i dette tilfælde Vrå Valgmenighed og medlemmernes oplevelse af den og kirkens betydning for den enkeltes liv – vi er ikke enige og en beskrivelse kunne se nogenlunde sådan ud:

Efter søndagsgudstjenesten, hvor kirken har været pænt fyldt op og hvor folk bagefter står udenfor og småsnakker og ler, da oplever kirkegæn-

gerne og præsten kirken, menigheden og gudstjenesten som en helhed der fungerer og lever i bedste velgående. Spørger man rundt på kirkepladsen blandt de småsnakkende, da ville de sige, at det netop er dette fællesskab omkring gudstjenestefejringen der er det vigtige og centrale – at det er dette, som giver mening og fylde til alt det andet der også sker i menigheden.

Spørger man så de yngre generationer, hvad kirken betyder for dem – ja, så er svaret anderledes, for de er sjældent at finde foran kirken blandt de småsnakkende. De kommer ikke regelmæssigt i kirken. Det skyldes egentlig ikke manglende tro eller manglende interesse for sagen, men måske snarere en uvilje mod netop det kirkelige fællesskab, formen og den "ortodokse" lære. Man føler ubehag ved at skulle "købe hele pakken", som Thomas Nielsen beskriver i nedenstående indlæg (han tog imod udfordringen om at skrive en artikel om hvorfor han ikke går i kirke!). Man bliver hellere hjemme og strikker en mening og livsfylde sammen af ting der ikke har sin primære rod i kirken og dens gudstjenestefejring.

Spørger man den helt unge generation, altså konfirmanderne, hvad kirken betyder for dem, så er det ikke meget, men de har dog mange ideer til hvordan kirken kunne blive noget for dem: først og fremmest skulle orglet erstattes med et keyboard – gerne suppleret med en banjo, så det ikke bliver så trist det hele! Salmerne

måtte gerne fornyes! Gudstjenesten måtte gerne være om eftermiddagen og nadveren måtte gerne være mere næringsrig! Det kan somme tider være morsomt, når børn snakker, men det kan det også når voksne snakker, så det skal børnene ikke høre noget for.

Disse er bare få og vel i grunden meget almindelige betragtninger over synet på kirken i Danmark generelt betragtet – og i særdeleshed Vrå Valgmenighed betragtet. Der er store forskelle i forventningerne til kirken og selv om det kan være svært at imødekomme alle (!), så forsøger

også vi at fordele vores aktiviteter og arrangementer, så der er noget for alle aldersgrupper – senest er der også et kirkeligt tilbud til de 6 til 10-årige.

Skulle man sluttelig spørge elefanten selv – dvs. Valgmenigheden selv, hvordan det går anno 2006, så ville svaret nok være overvejende positivt. Den ville sige: Jeg lever på 106 år, der er gang i mig, folk kommer trods alt både i kirke og til arrangementerne og der kan spores en vis glæde og engagement. Men der er også lidt løshed i kanterne: fællesskabet og sammenhængskraften er ikke som den var en gang i de gode gamle dage.

Og det er jo sandt nok, at vi lever i en tid, hvor den traditionelle fællesskabstænkning er på retur og hvor den religiøse søgning ikke kun retter sig mod det kirkelige fællesskab, men i mange forskellige retninger, hvilket selvsagt gør det temmelig vanskeligt at samle opmærksomhed og vilje. Det mærker vi som alle andre og det kan man begræde, og kirkeligt set kan man godt forfalde til at synes, at det er forfærdeligt. Men det kan også give anledning til nye tanker og tiltag. Dette, blandt andet, vil vi gerne diskutere på årsmødet til sommer og vi håber på stor interesse og fremmøde.

Valgmenighedspræst Lene Graarup

Kirken – den er da meget praktisk

Thomas Nielsen har været medlem af Vrå Valgmenighed i seks år, men er mest i kirken, når han skal giftes.

Forskellen på Bono og Gud?, tja, måske den, at Gud ikke tror han er Bono, men til gengæld sælger Bono nok i en eller forstand flere billetter end Vor Herre, og personligt har jeg da også brugt mere tid i U2's univers end på kirkebænken. - Hvorfor jeg ikke går mere i kirke? Det er da et udmærket spørgsmål, og lidt svært er det vel at svare på.

"Som et budskab fra underverdenen steg den op til ham gennem den sølvlyse frostluft ... elleve, tunge, mørke, langsomme slag. Hvor han havde den lyd! Alligevel og til alle døgnets tider brød den skurrende ind i hans lykke-drøm ... advarende, kaldende."

Sådan opfatter en vis Hr. Sidenius kirkeklokkerne, men det er fjernt fra min mavefølelse, når jeg hører den blide bimlen nær min bopæl. Det er ganske enkelt en hyggelig lyd, og fortidens strenghed hos de gejstlige er vel efterhånden en saga blot, så det kan ikke være derfor, at jeg ikke kommer der oftere.

Medlem blev jeg af Vrå Valgmenighed, da jeg skulle giftes – forud var gået en periode på knap ti år, hvor jeg ikke havde været medlem af Folkekirken, og en af grundene til, at

jeg fortsat står i medlemskartoteket er vel dybest set bare, at kirken er en ret praktisk anordning, når man skal giftes, og have børn døbt.

At jeg ikke oftere er bænket op ved søndagens gudstjenester skyldes heller ikke, at jeg ikke synes, at kristendommen er sympatisk. Næstekærlighed og tilgivelse er da ganske udmærket – problemet er nok nærmere, at man skal købe hele pakken, og det ligger vel også i kortene, at man bør tro lidt mere på sagen end blot opfatte kristendommens fortællinger som andet, end hvis det havde været en morale i en novelle – og det kan jeg ganske enkelt ikke.

Derfor føler jeg mig utilpas i kirkerummet, når teksten bliver læst – selv når min datter går til spejder og skal sige Fadervor, gør min mave faktisk knuder, for er det ikke som om, at de vil binde hende en historie på ærmet?

Der er naturligvis forskel på menigheder og præster, og nogle tager nok tingene mere bogstaveligt end andre, men stadig virker det som om, at pladsen er trang for Grosbøller og folk, der kun kan strække sig så langt som at anerkende biblen som en bog. Så hellere bruge tiden på film, en bog eller et stykke musik – her kan der jo i ny og næ også snige sig et kærligt budskab ind, og det uden at man

behøver at æde alt i dens og forfatterens slipstrøm med hud og hår.

For utaknemmeelige sjæle som mig – man skal huske på, at der vel er mange steder, hvor folk ret talstærkt møder op, ligesom der findes folk, der ikke møder op, selv om de faktisk er troende og kristne – er løbet nok ved at være kørt. I hvert fald i kirkerummet, for menighedernes liv folder sig jo også ud i andre sammenhænge. Og i stedet for at begræde, at de sløve hedninge ikke dukker op om søndagen, skulle man enkelte steder måske ruste op på andre områder.

At man ikke gider gudstjenesten behøver jo ikke være ensbetydende med, at man ikke har lyst til at få svar på spørgsmål af tungere kaliber, end hvem der ender under lagnerne med hinanden på åben skærm i et til tider overfladisk samfund. Reality-programmerne er et symptom på en nærmest sygelig selvoptagethed hos deltagerne og en ditto overfladiskhed, hvis man følger med i fire forskellige af slagsen på husalteret. Og med stram planlægning, casting og concept-tv er det jo nærmest paradoksalt at skulle konstatere, at den virkelige verden finder vi ikke i reality-tv, men i fiktionen.

Så derfor: Hvad med at gi' den gas i sognegården med forfatterbesøg, film og debat. Og ikke bare Pontoppidans Lykke-Per, som bestemt ikke skal glemmes, men en kombination af nye og gamle forfatter/bøger, film og musik med tekst. Det ville være glimrende spin overfor den målgruppe jeg tilhører – samtidig med, at det vel

ikke er i direkte modstrid med, hvorfor Vor Herre og hans viceværter i kirkerne blev sat på jorden.

Jeg tror desværre ikke kirkerummene i den daglige trummerum bliver fyldt op til randen igen, hvis det da nogen-sinde har været tilfældet, så hvorfor gå og hænge med mulen over det – eller hvis jeg må udtrykke det lidt mere direkte med et lille uddrag fra Jens Blendstrups seneste bog "Gud taler ud":

"Men jeg har så store smerter, særlig i lysken", siger sønnen, der helst ikke vil snakke om andet end helt konkrete AIDS-symptomer som han har læst om i blade. "Så lad være med at rage dig i skridtet hele tiden" siger Gud. Altså: Lad dog være med at fokusere så meget på, hvor mange, der kommer i kirken – er man i en menighed, hvor det ikke lige er det folk bruger søndagene til, så glæd dem der trods alt kommer – resten kan måske deltage nært eller perifert i andre spændende arrangementer.

Thomas Nielsen

